

ESPÈCIES INVASORES

L'invasor que es consolida al Delta

Els efectes del cranc blau preocupen el sector pesquer: a banda de ser depredador d'espècies autòctones com el llagostí o les tallarines, fa malbé les xarxes i altres estris de pesca. La seua creixent comercialització no compensa els danys que ocasiona

La Ràpita Francesc Millan

L'any 2012, una nova espècie invasora irrompia en les aigües del delta de l'Ebre. Sigil·hós però voraç. Era el cranc blau americà -*Callinectes sapidus*-, un crustaci originari dels estuaris i les aigües atlàntiques del continent americà, des del Canadà fins al nord d'Argentina. De mida considerable i tonalitats blavoses, ràpidament va centrar l'atenció del món científic, però sobretot del sector pesquer. Preocupava com aquest nou animal invasor podia afectar en l'ecosistema local. I no anaven desencaminats. Cinc anys després, la presència del cranc blau és un problema. La seua població ha crescut a un ritme frenètic, i l'espècie ja ha arribat a diversos punts del Mediterrani. Tot i que a l'Ebre han sabut trobar la manera de minimitzar-ne els danys l'any passat es va començar a comercialitzar, els efectes que genera són, cada cop, més perjudicials. No només perquè s'alimenta -i, per tant, els fa desaparèixer-, de petits peixos, caragols i altres mol·luscos -al Delta, fa especialment mal quan es menja els ous de sípia, tallarines, cloïsses o la cria de llagostí- sinó perquè, a més, fa malbé les xarxes dels pescadors.

Tot va començar a les aigües de la Tancada, on es va trobar el primer exemplar de la Mediterrània occidental. L'any següent, el 2013, va continuar apareixent en altres indrets del Delta: a la platja dels Eucaliptus, a la Badia dels Alfacs, i un altre exemplar a la llacuna de la Tancada. A partir de llavors, ja no es va aturar. Cada cop, segons diuen els pescadors de la zona, n'hi ha més. I la seua presència sobta. Principalment, perquè no se sap com hi van arribar els primers. Segons apunten els experts, però, no cal que ningú el trasllade per error o que el deixi anar de forma imprudent, es val per si mateix i té una gran facilitat per expandir-se. "Es tracta d'un cranc gran, de comportament agressiu, de creixement ràpid i amb una elevada taxa de reproducció [cada femella pot produir entre 700.000 i dos milions d'ous]", explicaven des de l'IRTA setmanes després de la troballa. De fet, des-

Crancs blaus a la llotja de la Ràpita, en una imatge presa aquesta setmana. / NÚRIA CARO

prés que aparegués per primer cop al delta de l'Ebre, es creu que ha anat colonitzant gran part del litoral Mediterrani, incolent-hi la costa de Múrcia i València i fins a les platges de Tarragona i el Garraf. Anteriorment a la troballa de la Tancada, se n'havien localitzat exemplars en altres zones no autòctones, com a les costes de l'Atlàntic, entre el mar del Nord i Portugal, al mar Bàltic, a la Mediterrània Oriental o al Japó. La seua naturalesa violenta fa que se'l titlle d'espècie invasora, ja que, si es consolida, competeix amb les espècies locals, entre elles la del 'carcinus aestuarii' o cranc comú mediterrani. De fet, els efectes sobre aquesta espècie autòctona, el cranc verd, són ja una realitat. Joan Balagué, secretari de la Confraria de Sant Carles de la Ràpita, en sap els números: "Des del juliol fins avui, només s'han comercialitzat 8 kg de cranc verd autòcton. El cranc blau l'està fent desaparèixer".

UN HÀBITAT IDEAL Que s'hagi instal·lat al delta s'explica per les condicions que li ofereix l'ecosiste-

ma. Tot i que és una espècie molt resistent i preparada per a fer front a escenaris de canvi -tolera diverses temperatures i salinitats de l'aigua-, el cranc blau agraïx una costa poc profunda, amb llacunes i embassaments d'aigua dolça a la vora. En definitiva, un hàbitat ideal. I això es reflecteix en les dades que n'analitzen la presència. En un any, el nombre d'exemplars s'ha multiplicat de manera angoixant. Ho evidencien les captures de les pesqueres que, segons fonts de la Direcció General de Pesca, aquest any ja se superen els 11.262 kg de cranc blau comercialitzat a l'Ebre, respecte als 984 kg durant tot el 2016. Una barbaritat. "Durant l'octubre, a la llotja de la Ràpita es van subhastar 3.700 kg de cranc blau. Aquestes xifres mostren que a les aigües del delta n'està ple. De fet, s'equipara a les dades del llagostí: 4.500 kg subhastats durant el mateix mes", explica Joan Balagué. A les aigües de la Tancada i l'Encanyissada, expliquen els pescadors, s'ha adaptat perfectament, fins al punt que és molt difícil pescar en xarxa. "Fan fo-

rats de més de mig metre a les xarxes, i, a més, també dificulten altres tipus de pesca perquè, com que són presents arreu, s'enganxen a tot", segueix Balagué.

Tot i que el valor gastronòmic d'aquesta espècie és considerable -sobretot a la costa atlàntica dels Estats Units, on és molt apreciat i consumit-, la seua comercialització com a producte no compensa, ni de bon tros, els danys. L'any passat, segons expliquen des de la Confraria de Pescadors de Sant Carles de la Ràpita, el cranc blau es va arribar a vendre a 10 euros el quilo a preu de llotja, en canvi, enguany es paga a una mitjana de 5 euros el quilo. "Té un bon gust: molta molla i molta carn. És bo per fer arròs caldós i pot substituir la figura del llamàntol. Per això molts restaurants de la zona ja fa temps que l'han inclòs a la carta", afirma el mateix Balagué, que admet, però, que "preferiria que aquí no existís".

VIA LLIURE Fonts de l'IRTA, que van ser els primers a estudiar el fenomen, miren avui amb recel l'expansió

del cranc blau. Lamenten que ja fa temps que no poden seguir-li la pista. La línia que investigava aquesta espècie, juntament amb altres crustacis, va haver de tancar per les retallades del sector just fa tres anys. Alicia Estévez, cap del programa d'aquicultura de l'IRTA, és conscient que l'espècie ha proliferat de manera notable. "Molts cops ens porten exemplars de cranc blau, però no ho podem investigar perquè no tenim els recursos". Per tant, avui és difícil detallar-ne l'evolució dels últims anys. Tanmateix, Estévez insisteix que és una espècie que s'expandeix amb facilitat "L'altre dia, un noi ens va avisar que n'havia vist un a la costa de Tarragona. En tenim constància, però malauradament només sabem allò que ens diuen: no hem pogut seguir el fenomen". Per la seua banda, a Joan Balagué el preocupa l'evolució de l'invasor. Quan li pregunten pel seu futur al Delta, sospira: "Crec que no se n'anirà. S'està adaptant molt bé i no té cap depredador a l'entorn que el pugafes desaparèixer. Per tant, si no pateix una epidèmia, es consolidarà encara més". ■